

K.H. Renlundin säätiön rahoituspäätökset vuodelle 2021

VELI-PEKKA SALONEN

K.H. Renlundin säätiön apurahapäätökset julkistettiin 10.3. ja niiden yksityiskohtainen luettelo on nähtävissä säätiön kotisivuilla (www.khrenlund.fi). Tämänvuotinen myöntösumma kohosi miljoonaan euroon, mille tasolle myönnöt ovatkin jo useana vuonna asettuneet. Tukea sai 47 hanketta, joiden teemat edustavat melko kattavasti säätiön säännöissä mainittuja tutkimusaloja. Niillä tarkoitetaan taloudellisesti käyttökelpoisten maankamaran raaka-aine- ja vesivarojen etsintää, tutkimusta sekä mineraalivarojen teknistaloudellisia selvityksiä.

Säätiön tehtävänä on tukea käytäntöä palvelevia kehityshankkeita sekä luonnonvarojen kestävään hyödyntämiseen liittyvää valistustyötä ja tutkimusta. Sääöksissä tehdyistä rajauksista johtuu, että säätiö saa suhteellisen vähän hakemuksia sen resurssiin nähden. Vuotuisten hakemusten määrä on asettunut 100 tuntumaan haetun tuen kokonaismäärän ollessa 2–3 miljoonaa euroa. Hakupaine on siis suhteellisen pieni, koska lähes puolet esityksistä voidaan hyväksyä ja haetusta kokonaissummasta noin kolmannes on mahdollista rahoittaa.

Koska hakemuksia tulee suhteellisen vähän, voidaan niiden arviointiin paneutua huolella. Säätiön nelihenkinen asiantuntijaryhmä käy kunkin hakemuksen tarkasti läpi ja kahdessa yhteiskokouksessa muodostetaan rahoitettavista hankkeista päätösesitys. Säätiön hallitus tekee lopullisen rahoituspäätöksen. Hakemusten vastaanotto, arviointi, raportointi ja maksatus toteutetaan sähköisen apurahajärjestelmän avulla.

Tämän vuotisissa päätöksissä jaettiin tukea entiseen tapaan malmigeologiseen tutkimukseen ja malminetsintään, erilaisiin ympäristöhankkeisiin, louhinta- ja rikastustekniikan alan kehityskohteisiin sekä joihinkin säätiön toimialoihin liittyviin geofysikaalisiin, maaperä- ja pohjavesigeologisiin hankkeisiin.

Rahoitusta saaneiden malmigeologisten tutkimusten kohteina ovat harvinaisten maametallien sekä platinaryhmän mineraalien, litiumin ja koboltin esiintymät. Kohteellisten tutkimusten ohella rahoitettiin eräitä malmipotentialin arvioimiseen liittyviä perustutkimuksia.

Rikastusteknologian ja metallurgian alalla saivat rahoitusta Oulu Mining Schoolin hankkeet, joissa tutkitaan kuivarikastusmenetelmien kehittämistä, murskauksen ja jauhatuksen tehostamista sekä karkeiden mineraalifraktioiden talteenoton edistämistä.

Ympäristötutkimusten kohteena ovat kaivosteollisuuden sivuvirtojen hyödyntäminen ja kaivannaisteollisuuden aiheuttamien haitallisten vesistövaikutusten torjuminen. Rahoitusta sai myös Otaniemen syväreian seismisiä tapahtumia analysoiva väitöskirjahanke.

Uudenlainen idea liittyy myös rahoitusta saaneeseen kvartaarigeologiseen hankkeeseen, jossa sovelletaan kosmiseen altistukseen perustuvaa iänmäärittämis menetelmää Keski-Lapin malmikriittisillä alueilla vaikuttaneen jäätikkökuljetuksen vaiheiden jäljittämiseksi.

Joitakin kiinnostavia suurta yleisöä ja sen tiedonsaantia edistäviä hankkeita voitiin myös tukea. Eräs vähäiseltä vaikuttava, mutta säätiön mielestä varsin tärkeä rahoitus voitiin kohdistaa hankkeelle, jossa saadaan Geologi-

lehden kaikki vuosikerran digitoitua ja siirrettyä verkkoon avoimeksi kaikille saatavilla olevaksi tiedon lähteeksi. Geologiset havainnot eivät vanhene ja asialla on myös sosiaalista ja tiedehistoriallista merkitystä, sillä tarjoaahan tämä lehtemme kiinnostavan näkökulman koko sodanjälkeisen geologisen tutkimuksen kehitykseen.

Toinen vastaavan tyyppinen avustus tukee Geologia.fi-portaalin päivittämistä. Portaali on eräänlainen kansallisen geologian näyteikuna, jota nyt etenkin koronavuonna on hyödynnetty todella ahkerasti. Sivustolla oli viime vuonna yli 250 000 käyntiä ja yli 100 000 kävijää, joista iso osa on vierailut sivuilla useasti. Käyntitilastojen perusteella etenkin lukiolaiset ja muutkin opiskelijat ovat oppineet hyödyntämään sivustoa etäopintojensa tukena. Portaali on kuitenkin teknisesti vanhentunut ja myös sen sisältö vaatii päivitystä.

Kaiken kaikkiaan voidaan säätiön todeta olevan merkittävä geologian ja kaivannaisteollisuuden kehityshankkeiden tukija. Säätiölle ominainen piirre on vielä se, että se voi ottaa rahoittaakseen aitoa riskitutkimusta, toisin sanoen kiinnostavia ja valtavirrasta poikkeavia hankkeita, joiden perusteluna eivät välttämättä ole aikaisemmat näytöt tai koetellut menetelmät vaan pelkästään hyvin hahmotetun uuden idean testaus.

Väitöskirjatutkimus on monesti myös korkealaatuaista riskitutkimusta ja niiden tukeminen sopii hyvin säätiön rooliin. Tämänkertaisissa myöntöpäätöksissä on edunsaajina peräti 15 väitöskirjahanketta, joista osa on uusia, vasta aloitettavia tutkimusprojekteja. Säätiön rahoittamista väitöskirjoista myös aina vuosittain osa valmistuu ja jotkut vasta valmistuneet tohtorit jatkavat säätiön rahoittamissa postdoc-hankkeissa.

Rahoitus jakautui aikaisempien vuosien tapaan siten, että suurimman osuuden (19 hanketta; 41,1 % rahoituksesta) saivat Oulun yliopiston eri yksiköt. Myös Helsingin yliopiston osuus on suuri ja sen merkitys säätiön rahoittamissa hankkeissa on selkeästi kasvanut vuosi vuodelta. Tänä vuonna HY:n 15 hankkeelle ohjautui 32,5 % myönnetystä rahoituksesta. Loput rahoituksesta jakautui tasaisesti eri yliopistojen ja tutkimuslaitosten kesken.

Entiseen tapaan säätiö varasi rahoituksen vuoden 2020 parhaiden pro gradu -tutkielmien palkitsemiseen sekä malminetsinnällisen kansannäytetoiminnan avustamiseen.

VELI-PEKKA SALONEN
(veli-pekka.salonen@khrenlund.fi)

*Kirjoittaja on emeritusprofessori ja
K.H. Renlundin säätiön tieteellinen asiamies.*